

SAYI : 2019/7100-S.10833
BAŞVURU NO : 2019/3504
KARAR TARİHİ : 09/08/2019

RET KARARI

BAŞVURAN :
BAŞVURUYA KONU İDARE : ADIYAMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
BAŞVURUNUN KONUSU : Uygulamalı Mühendislik Eğitimi (UME) kapsamında verilen “Mühendisliğe Uyum” dersinin seçim işleminin iptaline yönelik şikâyet hakkındadır.
BAŞVURU TARİHİ : 13/02/2019

I. BAŞVURANIN İDDİA VE TALEPLERİ

1) adlı başvuran, Kurumumuza yaptığı 2019/3504 sayılı şikâyet başvurusunda özetle:

1.1. Adıyaman Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü ...'üncü sınıf öğrencisi olduğunu;

1.2. 2018-2019 Öğretim Yılı Bahar Döneminde ders kayıt işlemlerini yaparken, 30 kredilik “Mühendisliğe Uyum” (UME) dersi ile birlikte 4 kredilik “Betonarme II” dersini de seçtiğini; fakat sonradan, seçmiş olduğu UME dersinin iptal edildiğini öğrendiğini;

1.3. Bunun üzerine, 08/02/2019 tarihinde Mühendislik Fakültesi Dekanlığı İnşaat Mühendisliği Bölüm Başkanlığı'na dilekçe ile başvurduğunu; kendisine, 12/02/2019 tarihinde **“Uygulamalı Mühendislik Eğitimi öğrencisi olabilmek için Yönetmeliğimizin 18’inci maddesinde belirtilen ders alma şartları ile birlikte Uygulamalı Mühendislik Eğitimi Yönergesi’nin 7’nci maddesinde belirtilen şartları sağlamak gerekmektedir. Yönergemizin 7’nci maddesinde yer alan “Öğrenciler Mühendisliğe Uyum dersine kayıt yaptırmak ve UME öğrencisi olabilmek için Yönetmelikte belirtilen ders kaydı şartlarına ek olarak aşağıdaki şartları da taşımalıdır... UME dersini alacağı dönemde devam zorunluluğu bulunan başka bir dersi olmamak...” ifadeleri dikkate alındığında, İNŞ 304 Betonarme II dersinden devam zorunluluğunuzun bulunması nedeniyle UME dersini bu yarıyıldan almanız uygun bulunmamıştır.”** şeklinde yanıt verildiğini;

1.4. Hâlbuki kendisinin ilgili Yönetmeliğin 18’inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen 40 kredilik ders sınırını geçmediğini (toplamda 34 kredilik ders seçmiş olduğunu); ayrıca Yönetmeliğe göre son sınıf öğrencilerinin kredi sınırı olmadan fazladan 1 ders alma imkânının bulunduğunu; diğer ifadeyle, Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamasına, ayrıca Yönetmelikte başka bir sınırlamaya yer verilmemesine rağmen (normlar hiyerarşisinde

Yönetmeliğin Yönergeye göre öncelikli olduğu da göz önüne alınmaksızın) Yönerge maddesi gerekçe gösterilerek ders seçimi işleminin iptal edildiğini;

İddia ederek, seçmiş olduğu UME dersinin iptal işleminin geri alınmasını, diğer ifadeyle söz konusu dersi almasına izin verilmesini **talep etmiştir**.

II. İDARENİN BAŞVURUYA İLİŞKİN AÇIKLAMALARI

2) Başvurudaki iddialara ilişkin olarak, şikâyet edilen idare konumundaki Adıyaman Üniversitesi Rektörlüğü'nden Kurumumuzca detaylı bilgi ve belge talebinde bulunulmuştur. İlgili Üniversitenin Hukuk Müşavirliği, Kurumumuza 26/03/2019 tarihli ve ... sayılı cevabi yazısının ekinde Mühendislik Fakültesi Dekanlığı ile Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı'nın cevabi yazılarını göndermiş olup; idare, bu yazılarda özetle:

2.1. Öğrencilerin, ders planında 8'inci dönem dersleri arasında yer alan "Mühendisliğe Uyum" dersini alabilmeleri için Adıyaman Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin 18'inci maddesinde belirtilen ders alma şartlarına **ek olarak**, Uygulamalı Mühendislik Eğitimi Yönergesi'nin 7'nci maddesinde belirtilen şartları da sağlamaları gerektiğini;

2.2. Anılan Yönergenin 7'nci maddesinde:

"Öğrenciler, Mühendisliğe Uyum dersine kayıt yaptırmak ve UME öğrencisi olabilmek için Yönetmelikte belirtilen ders kaydı şartlarına ek olarak aşağıdaki şartları da taşımalıdır. Öğrencilerin bu şartları taşıdıklarının kontrolü danışmanları tarafından yapılır,

- 4. sınıf öğrencisi olmak,
- Genel Not Ortalaması (GNO) en az 2,00 olmak,
- UME dersini alacağı dönemde devam zorunluluğu bulunan başka bir dersi olmamak,
- Bitirme Projesi hariç alttan en fazla 2 dersi olmak"

Düzenlemelerine yer verildiğini;

2.3. Ayrıca, söz konusu Yönergenin 11'inci maddesinde, *"UME öğrencisinin devam zorunluluğu iş günü üzerinden % 90'dır. UME öğrencisi işyerinin mesai saatlerine uymak zorundadır. Öğrencinin devamı ADYÜAK tarafından iş takip çizelgesiyle kontrol edilir."* düzenlemesinin de yer aldığını;

2.4. Söz konusu Yönerge hükümleri dikkate alındığında, öğrencinin "İNŞ 304 Betonarme II" dersinden devam zorunluluğunun bulunması nedeniyle, "Mühendisliğe Uyum" dersini bu yarıyıldan almasının Yönergeye uygun bulunmadığını;

2.5. Başvuranın, *"son sınıf öğrencisi olarak 40 kredilik ders seçme sınırını geçmediği, ayrıca Yönetmeliğe göre son sınıf öğrencilerinin kredi sınırı olmadan fazladan 1 ders alma imkânının zaten bulunduğu, bu nedenle seçtiği toplamda 34 kredilik 2 dersin Yönetmeliğe uygun olduğu"* iddiasında bulunduğunu; diğer yandan, belirtilen durumun Üniversitede Uygulamalı Mühendislik Eğitimi verilmeyen fakülteler için geçerli olduğunu; Mühendislik Fakültesi'nin tüm bölümlerinde Uygulamalı Mühendislik Eğitimi verildiğinden "Mühendisliğe Uyum" dersi için ilgili Yönergedeki şartların da karşılanması gerektiğini; buna göre, herhangi bir öğrencinin

Uygulamalı Mühendislik öğrencisi olabilmesi için daha önce de belirtildiği üzere, Yönetmelikte belirtilen ders kaydı konusundaki genel şartlara ek olarak, “*UME dersini alacağı dönemde devam zorunluluğu bulunan başka bir dersi olmamak*” şartını da karşılamak zorunda olduğunu;

2.6. Başvuranın, “*Yönetmelikte yer alan şartları taşıdığı ve normlar hiyerarşisine göre Yönetmeliğin Yönergenin üstünde olduğu; bu nedenle Yönetmelikte belirtilmeyen bir düzenlemeye (bir Yönerge maddesine) göre hakkında yapılan işlemin doğru olmadığı*” yönünde bir iddia da bulunduğunu; diğer yandan, Adıyaman Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin Üniversitenin tüm öğrencilerini kapsayan bir düzenleme olması nedeniyle, Yönetmelikte sadece Mühendislik Fakültesi’nde uygulanan Uygulamalı Mühendislik Eğitimi ile ilgili konulara yer verilmemiş olduğunu; Uygulamalı Mühendislik Eğitimi ile ilgili tüm konuların ayrıntılı olarak Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Uygulamalı Mühendislik Eğitimi (UME) Yönergesi ile düzenlendiğini; **diğer ifadeyle, Adıyaman Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin Adıyaman Üniversitesi’nin tüm öğrencilerini, Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Uygulamalı Mühendislik Eğitimi (UME) Yönergesi’nin ise tüm Mühendislik Fakültesi öğrencilerini kapsayan düzenlemeler olduğunu; Yönetmelikte detayları verilemeyecek olan ve sadece bir fakülteyi ilgilendiren uygulamanın bir Yönerge ile düzenlenmesinin ise normlar hiyerarşisine uygun olduğunu;**

2.7. Herhangi bir öğrencinin “Mühendisliğe Uyum” dersini alabilmesi için, bu dersi alacağı dönemde “*devam zorunluluğu bulunan başka bir dersi olmamak*” şartını sağlaması gerektiğinden,’nin öncelikle devam zorunluluğu bulunan “**Betonarme II**” dersini almış olması gerektiğini, diğer ifadeyle adı geçen öğrencinin bu iki dersi birlikte alamayacağını;

Kurumumuza bildirmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

3) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın;

3.1. “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74’üncü maddesinde; “*...Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler...*”

3.2.“Yükseköğretim kurumları” başlıklı 130’uncu maddesinde; “*Çağdaş eğitim-öğretim esaslarına dayanan bir düzen içinde milletin ve ülkenin ihtiyaçlarına uygun insan gücü yetiştirmek amacı ile; ortaöğretime dayalı çeşitli düzeylerde eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, yayın ve danışmanlık yapmak, ülkeye ve insanlığa hizmet etmek üzere çeşitli birimlerden oluşan kamu tüzelkişiliğine ve bilimsel özerkliğe sahip üniversiteler Devlet tarafından kanunla kurulur... Yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri ve bunların seçimleri, görev, yetki ve sorumlulukları, üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, öğretim elemanlarının görevleri, unvanları, atama, yükselme ve emeklilikleri, öğretim elemanı yetiştirme, üniversitelerin ve öğretim elemanlarının kamu kuruluşları ve diğer kurumlar ile ilişkileri, öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam ve alınacak harçlar, Devletin yapacağı yardımlar ile ilgili ilkeler, disiplin ve ceza işleri, mali işler, özlük hakları, öğretim elemanlarının uyacakları*

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

koşullar, üniversitelerarası ihtiyaçlara göre öğretim elemanlarının görevlendirilmesi, öğrenimin ve öğretimin hürriyet ve teminat içinde ve çağdaş bilim ve teknoloji gereklerine göre yürütülmesi, Yükseköğretim kuruluna ve üniversitelere Devletin sağladığı mali kaynakların kullanılması kanunla düzenlenir...

4) 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu'nun "Kurumun görevi" başlıklı 5'inci maddesinde; *"Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir..."*

5) 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun;

5.1. "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde; *"Bu kanunun amacı; yükseköğretimle ilgili amaç ve ilkeleri belirlemek ve bütün yükseköğretim kurumlarının ve üst kuruluşlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim - öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili esasları bir bütünlük içinde düzenlemektir."*

5.2. "Kapsam" başlıklı 2'nci maddesinde; *"Bu kanun; yükseköğretim üst kuruluşlarını, bütün yükseköğretim kurumlarını, bağlı birimlerini ve bunlarla ilgili faaliyet ve esasları kapsar."*

5.3. "Senato" başlıklı 14'üncü maddesinde; *"... b. Görevleri: Senato, üniversitenin akademik organı olup aşağıdaki görevleri yapar: (1) Üniversitenin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak, (2) Üniversitenin bütününe ilgilendiren kanun ve yönetmelik taslaklarını hazırlamak veya görüş bildirmek, (3) Rektörün onayından sonra Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girecek olan üniversite veya üniversitenin birimleri ile ilgili yönetmelikleri hazırlamak, (4) Üniversitenin yıllık eğitim-öğretim programını ve takvimini inceleyerek karara bağlamak, ... (8) Bu kanunla kendisine verilen diğer görevleri yapmaktır."*

5.4. "Diploma alma, ders kredilerinin hesaplanması, öğrencilik haklarından yararlanma ve sınavlar" başlıklı 44'üncü maddesinde; *"a. Yükseköğretim kurumlarının önlisans, lisans ve lisansüstü düzeyindeki diploma programlarına kayıtlı öğrenciler, bu madde hükümlerine göre belirlenen ders kredileri ve diğer yükümlülükleri başarı ile tamamlamaları halinde; önlisans, lisans, yüksek lisans veya doktora diploması alır. Ders kredileri, Yükseköğretim Kurulunca ilgili programın yer aldığı diploma düzeyi ve alan için yükseköğretim yeterlilikler çerçevesine göre belirlenen kredi aralığı ve öğrencilerin çalışma saati göz önünde tutularak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenir. İlgili diploma programını bitiren öğrencinin kazanacağı bilgi, beceri ve yetkinliklere o dersin katkısını ifade eden öğrenim kazanımları ile açıkça belirlenmiş teorik veya uygulamalı ders saatleri ve öğrenciler için öngörülen diğer faaliyetler için gerekli çalışma saatleri de göz önünde bulundurularak yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirlenen ilkeler çerçevesinde ders kredileri hesaplanır. b. Yükseköğretim kurumlarında, öğretim faaliyetlerinin üç dönemi aşmamak üzere yıl içinde kaç döneme ayrılarak sürdürüleceği; her bir dönemde alınması gereken asgari ve azami kredi miktarları; her bir diploma programının diplomayı almayı hak eden kişiye kazandıracağı bilgi, beceri ve yetkinliklerin neler olacağı ve bunların ölçme ve değerlendirmelerinin nasıl yapılacağı; hazırlık sınıfı veya başka yollarla yabancı dil yeterliliğinin nasıl kazandırılacağı ve yabancı dil bilgi düzeyinin nasıl ölçüleceği; kayıt, devam, uygulama, tez ve teorik ders içerikleri, ön şartlı dersler, sınav çeşitleri ve bunların*

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytinadağı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

ders başarı notuna katkısı; öğrencilerin mezuniyet sonrası istihdamına ilişkin olarak bilgi, görüş ve tecrübelerine ihtiyaç duyulan kişileri ifade eden dış paydaşların diploma programlarına ilişkin değerlendirmelerinin alınması; diğer yurt içi ve yurt dışı yükseköğretim kurumlarından alınan derslerin kredilerinin intibakının sağlanması; ilgili programın tamamlanmasına yönelik önceden kazanılmış yeterliliklerin tanınması; farklı diploma programlarından bazı derslerin alınmasıyla yandal veya çift anadal yapılması; diploma alınabilmesi için, uygulama, teorik, uzaktan veya açıköğretim özellikleri ile eğitim-öğretimin devamına ilişkin diğer hususlar, Yükseköğretim Kurulunun bu konularda belirlediği temel ilkelere uygun olarak yükseköğretim kurumları senatoları tarafından belirlenir...

6) Adıyaman Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin;

6.1. “Dayanak” başlıklı 3’üncü maddesinde; “Bu Yönetmelik, 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 14 üncü maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.”

6.2. “Dersler” başlıklı 16’ncı maddesinde; “(1) Üniversiteye bağlı birimlerde ders geçme sistemi esastır. Tüm dersler yarıyıl esasına göre düzenlenir. (2) Ders geçme sistemi uygulanan bir programın birinci sınıfında öğrenime başlayan öğrenciler, kayıt oldukları yarıyıla ait tüm dersleri almakla yükümlüdürler. (3) Her yarıyıldan 30 AKTS kredisi alınması zorunluluğu nedeniyle, bir öğrencinin mezun olabilmesi için öğrenim süresi iki yıl olan ön lisans programlarında toplam 120 AKTS, öğrenim süresi dört yıl olan lisans programlarında toplam 240 AKTS, öğrenim süresi beş yıl olan lisans programlarında 300 AKTS, öğrenim süresi altı yıl olan lisans programlarında 360 AKTS kredisini başarı ile tamamlaması gerekmektedir.”

6.3. “Ders türleri” başlıklı 17’nci maddesinde; “(1) Birim kurulları, öğrencilere kültürel ve sosyal faaliyetler için yeterli zaman ayırmak şartı ile programlarına seçmeli, zorunlu, ön şartlı dersler ve/veya uygulamalar laboratuvar dâhil koyabilirler; haftalık teorik derslere, uygulama ve stajlara ilişkin düzenlemeler yapabilirler... Seçmeli derslerin okutulacağı yarıyıllar ile bu yarıyıllarda en az alınması gereken seçmeli ders sayısı ve/veya kredisi, ilgili birim kurullarınca eğitim-öğretim programlarında belirtilir... (2) Bir derse kaydolmak için bazı ders veya derslerden başarılı olma şartı aranabilir... (3) Laboratuvar, proje ve uygulamalı dersler gruplar hâlinde yürütülebilir. Bu derslerin, gruplara ayrılma nedenleri ilgili bölümün önerisi ile birim yönetim kurulları tarafından karara bağlanır... (5) Derslerin AKTS/kredileri öğrencilerin iş yükü dikkate alınarak belirlenen Avrupa Kredi Transfer Sistemi kredileridir. Derslere ait AKTS/kredileri, YÖK tarafından ilgili programın yer aldığı diploma düzeyi ve alan için Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesine göre belirlenen kredi aralığı ve öğrencilerin çalışma saati göz önünde tutularak 1 kredi 25-30 saat arası öğrenci iş yüküne karşılık gelecek şekilde Senato tarafından belirlenir. Öğrenci iş yükü; ders saatlerinin yanı sıra laboratuvar, atölye, klinik çalışması, ödev, uygulama, proje, seminer, sunum, sınava hazırlık, sınav, staj, işyeri eğitimi gibi eğitim-öğretim etkinliklerinde harcanan bütün zamanı ifade eder. (6) Ön lisans veya lisans programlarından mezun olabilmek için alınması gereken dersler ilgili birim kurulları tarafından belirlenir ve Senato onayından sonra yürürlüğe girer. (7) Birim yönetim kurulu kararı ile uygulamalı dersler Üniversitede veya Üniversite dışında yapılabilir. Bu derslerin planlanmasına ilişkin esaslar, ilgili birim yönetim kurulunca kararlaştırılarak Senatoya sunulur. Senatonun onayından sonra bu dersler ilgili birim yönetimi tarafından yürütülür.”

6.4. “Ders alma” başlıklı 18’inci maddesinde; “(1) Öğrenciler her yarıyılın başında, akademik takvimde belirtilen süre içerisinde **akademik danışmanın olumlu görüşünü de alarak** internet üzerinden ders seçimlerini yaparlar. **Öğrenciler, ders kayıtlarını danışmanlarına onaylattıktan sonra ders kayıtları kesinleşmiş olur.** (2) Öğrenciler tekrarlamak zorunda oldukları dersler hariç, yarıyılın ders ekle-sil haftası içinde ve **akademik danışmanın olumlu görüşünü almak şartıyla** kaydoldukları dersleri değiştirebilir veya bırakabilirler. Öğrencinin ekle-sil haftası sonrasında ders kayıt formunda yer alan ya da almayan derslere itiraz hakkı bulunmaz. (3) **Öğrenciler süresi içinde ve usulüne uygun olarak kaydolmadıkları derslere devam edemez ve bu derslerin sınavlarına giremezler.** Kaydolmadığı dersin sınavına giren öğrencinin sınav notu iptal edilir. (4) **Öğrenciler bir yarıyılta 30 AKTS toplamı kadar ders alır. Ancak öğrenci başarısız olduğu, hiç almadığı veya devamsız olduğu dersler için en fazla 40 AKTS toplamı kadar ders alabilir.** (5) **Son sınıf öğrencilerinden mezun durumunda olanlar dördüncü fıkrada belirtilen durumla birlikte bir yarıyılta devamsız ve almadığı dersler için alınabilecek 40 AKTS’lik azami kredi limiti, dersin AKTS kredi miktarına bakılmaksızın fazladan güz ve bahar yarıyullarında birer ders ile aşılabılır.** (6) Fakülte/yüksekokullarda akademik danışmanın olumlu görüşüyle önceki yarıyıldaki derslerinden başarısız olmaması ve GNO’sunun 3,00 ve üzerinde olması durumunda, öğrenci bulunduğu yarıyılta bir yarıyılta alınmasına müsaade edilen toplam 40 AKTS miktarını aşmayacak şekilde üçüncü yarıyıldan itibaren üst yarıyıldan da ders veya dersleri alabilir...”

6.5. “Devam şartları” başlıklı 19’uncu maddesinde; (1) **Öğrencilerin teorik derslere en az %70, uygulamalı derslere en az %80 oranında devamları mecburidir...** (4) **Eğitim öğretim programında laboratuvar uygulamalı dersleri bulunan bölüm/programlarda bu derslerin devam şartları yönerge ile düzenlenir.”**

6.6. “Hüküm bulunmayan hâller” başlıklı 42’nci maddesinde; “**Bu Yönetmelikte hüküm bulunmayan hâllerde; Senato, Üniversite Yönetim Kurulu, ilgili birim kurul ve yönetim kurul kararları uygulanır.**”

7) Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Uygulamalı Mühendislik Eğitimi (UME) Yönergesi’nin;

7.1. “Amaç” başlıklı 1’inci maddesinde; “**Bu Yönergenin amacı; Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Fakültesine bağlı tüm bölümlerde uygulanacak olan “Uygulamalı Mühendislik Eğitimi” ile ilgili esasları düzenlemektir.**”

7.2. “Dayanak” başlıklı 3’üncü maddesinde; “**Bu Yönerge, 4/11/1981 tarih ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu’nun 14. maddesine ve Adıyaman Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin 17. maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.**”

7.3. “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde; “**Bu yönergede geçen; ... h) UME: Uygulamalı Mühendislik Eğitimi ve Mühendisliğe Uyum dersini, i) UME Dönemi: UME dersinin açıldığı dönemi, j) UME Öğrencisi: Uygulamalı Mühendislik Eğitime başlamış öğrenciyi, ...ifade eder.**”

7.4. 5’inci maddesinde; “**Uygulamalı Mühendislik Eğitimi (UME), Mühendislik Fakültesi lisans programı öğrencilerinin müfredatlarında işledikleri teorik bilgilerin pratikteki karşılıklarını henüz mezun olmadan Adıyaman Üniversitesi tarafından akredite edilmiş bir**

işletmede tecrübe edinebilmeleri için tasarlanmış ve “Mühendisliğe Uyum” isimli ders altında yürütülen bir eğitim programıdır.”

7.5. 6’ncı maddesinde; “*Mühendisliğe Uyum dersi, Bölümlerin ders kataloglarında yer aldığı şekliyle 8. yarıyıldan açılan bir bahar yarıyılı dersi olup, şartları taşıyan öğrenci olması halinde dönem dışı ders olarak güz döneminde de açılabilir.*”

7.6. 7’nci maddesinde; “*Öğrenciler, Mühendisliğe Uyum dersine kayıt yaptırmak ve UME öğrencisi olabilmek için Yönetmelikte belirtilen ders kaydı şartlarına ek olarak aşağıdaki şartları da taşımalıdır. Öğrencilerin bu şartları taşıdıklarının kontrolü danışmanları tarafından yapılır.*

- ... sınıf öğrencisi olmak,
- Genel Not Ortalaması (GNO) en az 2,00 olmak,
- **UME dersini alacağı dönemde devam zorunluluğu bulunan başka bir dersi olmamak,**
- Bitirme Projesi hariç alttan en fazla 2 dersi olmak.”

7.7. 8’inci maddesinde; “*Gerekli şartları taşıyan öğrenci, ders kayıtları sırasında kendi bölümünde açılan “Mühendisliğe Uyum” dersine kayıt yaptırır.*”

7.8. 11’inci maddesinde; “*UME öğrencisinin devam zorunluluğu iş günü üzerinden % 90’dır. UME öğrencisi işyerinin mesai saatlerine uymak zorundadır. Öğrencinin devamı ADYÜAK tarafından iş takip çizelgesiyle kontrol edilir.*”

7.9. “Yürürlük” başlıklı 28’inci maddesinde; “*Bu Yönerge, 2017-2018 Bahar yarıyılından itibaren geçerli olmak üzere Adıyaman Üniversitesi Senatosunun kabulü ile yürürlüğe girer.*”

Düzenlemelerine yer verilmiştir.

IV. KAMU DENETÇİSİ ARIF DÜLGER’İN KAMU BAŞDENETÇİSİNE ÖNERİSİ

8) Kamu Denetçisi tarafından, başvuranın iddialarının, ilgili idarenin Kurumumuza sunduğu bilgi ve belgelerin ve ilgili mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde; idarenin şikâyete konu işleminde hukuka ve hakkaniyete aykırılık tespit edilemediğinden, başvuranın talebinin reddi gerektiği yönünde hazırlanan “*Ret Karar Önerisi*” Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

V. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. Hukuka, Hakkaniyete ve İnsan Haklarına Uygunluk Yönünden Değerlendirme

9) Adıyaman Üniversitesi İnşaat Mühendisliği Bölümü ...’üncü sınıf öğrencisi olan başvuran; 2018-2019 Öğretim Yılı Bahar Döneminde ders kayıt işlemlerini yaparken, 4 kredilik “Betonaarme II” dersinin yanında 30 kredilik “Mühendisliğe Uyum” dersini de seçtiğini; fakat sonradan, seçmiş olduğu “Mühendisliğe Uyum” dersinin, Mühendislik Fakültesi Uygulamalı Mühendislik Eğitimi Yönergesi gerekçe gösterilerek iptal edildiğini; hâlbuki kendisinin Adıyaman Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nde belirtilen 40 kredilik ders sınırını geçmediğini (toplamda 34 kredilik ders

seçmiş olduğunu); Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamasına, ayrıca Yönetmelikte başka bir sınırlamaya yer verilmemesine rağmen, normlar hiyerarşisinde Yönetmeliğin Yönergeye göre öncelikli olduğu hususu da göz ardı edilerek, ders seçim işleminin bir Yönerge maddesi çerçevesinde iptal edildiğini **belirterek**, bu iptal işleminin geri alınmasını **talep etmiştir**.

10) Şikâyeteye konu Adıyaman Üniversitesi ise, bu iddialar karşısında özetle; öğrencilerin, ders planına göre 8’inci dönem dersleri arasında yer alan “Mühendisliğe Uyum” dersine kayıt yaptırabilmeleri ve Uygulamalı Mühendislik Eğitimi (UME) öğrencisi olabilmeleri için, Adıyaman Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği’nin 18’inci maddesinde belirtilen ders alma şartlarına ek olarak, Uygulamalı Mühendislik Eğitimi Yönergesi’nin 7’nci maddesinde belirtilen şartları da sağlamaları gerektiğini; anılan Yönerge maddesinde ise, bir öğrencinin “Mühendisliğe Uyum” dersine kayıt yaptırabilmesi için UME dersini alacağı dönemde devam zorunluluğu bulunan başka bir dersinin bulunmaması gerektiğini açık olarak ifade edildiğini; başvuranın UME dersi ile birlikte almak istediği “Betonarme II” dersinin İnşaat Mühendisliği öğrencilerinin almaları gereken “zorunlu” dersler arasında yer aldığını; bu nedenle, başvuranın bu iki dersi aynı anda alamayacağını; UME dersini alabilmek için öncelikle devam zorunluluğu bulunan “Betonarme II” dersinin alınmış olması gerektiğini; bu çerçevede adı geçen öğrenci hakkında tesis edilen işlemin Adıyaman Üniversitesi’nin ilgili Yönetmeliğine ve Yönergesine uygun olduğunu **belirtmiştir**.

11) Mühendislik Fakültesi öğrencisi olan başvuranın temel iddiası, Yönetmelikte belirtilen şartları zaten sağladığı, Yönetmeliğin ise normlar hiyerarşisinde Yönergeye göre öncelikli olduğu, bu nedenle hakkında Yönergeye göre işlem tesis edilmesinin doğru bir yaklaşım olmadığı yönündedir. Anayasamızın 130’uncu maddesinde, üniversitelerin **bilimsel özerkliğe sahip olduğu** ifade edildikten sonra, yükseköğretim kurumlarının kuruluş ve organları ile işleyişleri, üniversiteler üzerinde Devletin gözetim ve denetim hakkını kullanma usulleri, bu kurumlardaki öğretim düzeyleri ve süreleri, yükseköğretime giriş, devam vb. konuların **kanunla düzenleneceği** belirtilmiş; **bu çerçevede çıkartılan 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu ise,** yükseköğretim kurumlarının teşkilatlanma, işleyiş, görev, yetki ve sorumlulukları ile eğitim-öğretim, araştırma, yayım, öğretim elemanları, öğrenciler ve diğer personel ile ilgili temel esasları düzenlemiştir.

12) Söz konusu Kanunun 14’üncü maddesi ile üniversitelerin “akademik organı” olan senatolara üniversitelerin eğitim-öğretim, bilimsel araştırma ve yayım faaliyetlerinin esasları hakkında karar almak yetkisi verilmiş; aynı şekilde bu Kanunun 44’üncü maddesinde, ders kredilerinin **yükseköğretim kurumlarının senatoları tarafından belirleneceği;** ders kredileri hesaplanırken ise, *“ilgili diploma programını bitiren öğrencinin kazanacağı bilgi, beceri ve yetkinliklere o dersin katkısını ifade eden öğrenim kazanımları ile açıkça belirlenmiş teorik veya uygulamalı ders saatleri ve öğrenciler için öngörülen diğer faaliyetler için gerekli çalışma saatlerinin”* göz önüne alınacağı; **her bir dönemde alınması gereken asgari ve azami kredi miktarları, her bir diploma programının diplomayı almayı hak eden kişiye kazandıracığı bilgi, beceri ve yetkinliklerin neler olacağı ve bunların ölçme ve değerlendirmelerinin nasıl yapılacağı, kayıt, devam, uygulama, tez ve teorik ders içerikleri, ön şartlı dersler, sınav çeşitleri ve bunların ders başarı notuna katkısı gibi hususların da Yükseköğretim Kurulu’nun bu konularda belirlediği temel ilkelere uygun olarak aynı şekilde üniversitelerin senatoları tarafından belirleneceği** açık olarak hükme bağlanmış; **diğer ifadeyle, bu yetkiler üniversite senatolarına verilerek, Anayasamızda yer alan “bilimsel özerklik” ilkesi çerçevesinde, fakültelerin öğretim ve sınav programları, yetiştireceği öğrenci sayısı ile kalitesi, bu öğrencilere kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri**

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

ve yetkinliklerin neler olacağı, bu hedefler doğrultusunda teorik ve uygulamalı ders ihtiyaçları, bu çerçevede oluşturulacak ders programı, kredi ve uygulamaları, yürütülecek bilimsel araştırmanın içeriği vb. hususların, diğer ifadeyle, **eğitim-öğretim faaliyetlerinin üniversitelerin bizzat kendileri tarafından serbestçe belirlenmesi amaçlanmıştır.**

13) Şikâyet konusu kapsamında yapılan incelemelerden, Adıyaman Üniversitesi Senatosu'nun, 2547 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesi ile kendisine verilen yetki çerçevesinde, Adıyaman Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'ni hazırladığı; söz konusu Yönetmeliğin Üniversite Rektörünün onayından sonra, 27/07/2014 tarihli ve 29073 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdiği; bu Yönetmeliğin tıp ve diş hekimliği fakülteleri hariç, Adıyaman Üniversitesi'ne bağlı tüm fakülte, yüksekokul ve meslek yüksekokulları ile devlet konservatuvarında yürütülen eğitim-öğretim, sınav ve kayıt işlemleri ile ilgili esasları düzenleyen genel nitelikli bir düzenleme olduğu; **anılan Yönetmeliğin 17'nci maddesinde ise, birim (fakülte) kurullarının programlarına seçmeli, zorunlu, ön şartlı dersler ve/veya uygulamalar koyabileceklerinin, ayrıca haftalık teorik derslere, uygulama ve stajlara ilişkin düzenlemeler yapabileceklerinin açık olarak belirtildiği; aynı şekilde yönetmeliğin ilgili maddelerinde, bir derse kaydolmak için bazı ders veya derslerden başarılı olma şartının aranabileceğinin, uygulamalı derslerin planlanmasına ilişkin esasların, ilgili birim (fakülte) yönetim kurulunca kararlaştırılarak senatoya sunulacağı, bu derslerin senatonun onayından sonra ilgili birim (fakülte) yönetimi tarafından yürütüleceğinin açık olarak düzenlendiği tespit edilmiştir.** Kaldı ki söz konusu Yönetmeliğin 42'nci maddesinde, Yönetmelikte hüküm bulunmayan hallerde, Adıyaman Üniversitesi Senatosu, Üniversite Yönetim Kurulu, ilgili birim kurulu ve yönetim kurulu kararlarının uygulanacağı da belirtilmektedir.

14) Başvuranın uygulanmaması/dikkate alınmaması gerektiğini belirttiği Mühendislik Fakültesi Uygulamalı Mühendislik Eğitimi (UME) Yönergesi de incelenmiş olup; **söz konusu Yönergenin, Adıyaman Üniversitesi Senatosu'nca, kendisine 2547 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesi ve ilgili Yönetmeliğin 17'nci maddesi ile verilen yetki çerçevesinde kabul edilerek, yürürlüğe girdiği görülmüştür.** İdarenin de belirttiği üzere, Adıyaman Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği, Adıyaman Üniversitesi'nin tüm öğrencilerini; Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Uygulamalı Mühendislik Eğitimi (UME) Yönergesi ise, tüm Mühendislik Fakültesi öğrencilerini kapsayan düzenlemelerdir. Yönetmelikte detayları verilemeyecek olan ve sadece bir fakülteyi ilgilendiren uygulamaların, usulüne uygun olarak çıkarılmış bir Yönerge ile düzenlenmesinin hukuka uygun olduğu; bir Mühendislik Fakültesi öğrencisinin uygulamalı dersler konusunda bu Yönergeye tâbi olmasının ise normlar hiyerarşisine aykırı bir durum oluşturmadığı; nitekim ilgili Yönetmelikte de, yukarıda da belirtildiği üzere, Üniversitenin ilgili birimine (fakülteye) ve senatoya bu hususta yetki verildiği görülmektedir.

15) Uygulamalı Mühendislik Eğitimi (UME), Yönergede de belirtildiği üzere, Mühendislik Fakültesi'ne kayıtlı lisans öğrencilerinin, ***“müfredatlarında işledikleri teorik bilgilerin pratikteki karşılıklarını henüz mezun olmadan, Üniversite tarafından akredite edilmiş bir işletmede tecrübe edinebilmeleri için tasarlanmış”*** ve 8'inci yarıyıld (diğer ifadeyle son dönem) açılan, ***“Mühendisliğe Uyum”*** isimli ders altında yürütülen bir eğitim programıdır. **Mühendislik Fakültesi öğrencilerinin 30 kredilik “Mühendisliğe Uyum” dersini aldıkları dönemde, başka bir zorunlu derslerinin bulunmaması yönündeki düzenleme ise,**

Adres : Kavaklıdere Mah. Zeytindalı Caddesi No:4 Çankaya/ANKARA

Telefon : 0 (312) 465 22 00 Faks : 0 (312) 465 22 65

e-Posta : iletisim@ombudsman.gov.tr İnternet Adresi : www.ombudsman.gov.tr

Üniversitenin kendi verdiği eğitim ve öğretimin kurallarını belirleme yetkisi çerçevesinde, diğer ifadeyle bilimsel özerklik kapsamında aldığı, kendi takdir yetkisinde olan bir karardır. Kaldı ki üniversite dışındaki bir işyerinde verilecek olan bu uygulamalı eğitim için bu yönde bir kural konulması da gayet anlaşılabilir. Nitekim ilgili Yönergede de belirtildiği üzere, UME öğrencisinin devam zorunluluğu iş günü üzerinden % 90 olup; UME öğrencisinin işyerinin mesai saatlerine uyması da zorunludur. Ayrıca Uygulamalı Mühendislik Eğitiminin amacı, müfredattaki teorik bilgilerin pratikteki karşılıklarının uygulamalı olarak tecrübe edilmesi olduğundan, müfredattaki zorunlu bir ders olan “Betonarme II” dersinin bu uygulamalı eğitimden önce alınması gerekliliği ortadadır.

16) Sonuç olarak Kurumumuzca, başvuranın iddialarının, idarenin bu iddialar karşısında sunduğu bilgi ve belgelerin ve ilgili mevzuat hükümlerinin birlikte değerlendirilmesi neticesinde; idarenin, üniversite senatolarının yetkisinde olan bir konuda tesis edilmiş bir düzenleyici işleme (Adıyaman Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edilmiş bir Yönergeye) uygun olarak hareket ettiği; başvuranın ise bu Yönergedeki açık hükümlere rağmen, diğer zorunlu derslerini tamamlamamışken “Mühendisliğe Uyum” dersine kayıt olmak istediği; diğer ifadeyle, Adıyaman Üniversitesi Mühendislik Fakültesi öğrencileri için bağlayıcı olan bu Yönergeden tamamen bağımsız olarak kendisine özel bir düzenlemeye gidilmesini talep ettiği görülmüş olup, Adıyaman Üniversitesi’nin başvuranın bu talebinin reddi noktasındaki işlemde ise hukuka ve hakkaniyete aykırılık tespit edilememiştir.

B. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

17) İyi yönetim ilkelerine 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “İyi yönetim ilkeleri” başlıklı 6’ncı maddesinde yer verilmiş olup; bu çerçevede yapılan değerlendirme neticesinde, şikâyet edilen idare konumundaki Adıyaman Üniversitesi’nin, gerek Kurumumuzun bilgi/belge talep yazısına gerekse başvuranın dilekçesine zamanında ve gerekçeli olarak cevap verdiği; bu suretle de “*şeffaflık*”, “*hesap verilebilirlik*” “*kararların gerekçeli olması ve geciktirilmeksizin bildirilmesi*” ilkelerine uygun davrandığı memnuniyetle gözlenmiştir.

18) Diğer yandan, ilgili idarenin, adlı başvuranın talebini 11/02/2019 tarihli yazı ile reddetmesine rağmen, söz konusu yazıda adı geçene bu ret işlemine karşı başvuru yollarını göstermediği; diğer ifadeyle, “*karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi*” ilkesine uygun hareket etmediği de görülmüş olup, ilgili idarenin bundan böyle anılan iyi yönetim ilkesine de uygun davranacağına duyulan güven tamdır.

VI. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN AÇIKLAMA

19) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu’nun 17’nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre, Kamu Denetçiliği Kurumu’na dava açma süresi içinde yapılan başvuru işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, aynı Kanunun 21’inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, şikâyet başvurusunun Kurumumuz tarafından reddedilmesi halinde durmuş olan dava açma süresi, gerekçeli Ret Kararının ilgiliye tebliğinden itibaren kaldığı yerden işlemeye başlamaktadır. Bu çerçevede, işbu Ret Kararının başvurana tebliğ edildiği tarihten itibaren, ilgili idarenin işlemine karşı (mevcut ise) dava açma süresinden kalan süre işlemeye devam edecek olup, Adıyaman İdare Mahkemesi’nde yargı yolu açıktır.

VII. KARAR

Açıklanan gerekçelerle **BAŞVURUNUN REDDİNE;**

Kararın, **BAŞVURAN** ile birlikte **ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE** tebliğine;

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisince karar verildi.

e-imzalıdır
Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi